

**EXCLUIDO
DE PRESTAMO**

Andrew Byrne

**FBJE.Foll
000.228**

Posve- ćivanje svako- dnevnoga života

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

102215324

Tisak: RO »Informator« — OOUR Tiskara »Zagreb«

Sadržaj

Što je to Opus Dei?	3
Osnivač i povijest	3
Crkveni pravni oblik	6
Pripadnici	8
Raznoliko ostvarivanje jednog i istog poziva	8
Priključivanje i vezivanje	10
Različitost osobnih uvjeta života	10
Sloboda u zanimanju	11
Apostolat	12
Spiritualnost	15
Težnja za svetošću usred svijeta	15
Posvećivati obični rad	16
Duh slobode	18
Život molitve i jedinstva s Bogom	18
Osnivačeva djela	19
Bibliografija	21
Članci	21

UNIVERSIDAD DE NAVARRA
SERVICIO DE BIBLIOTECAS

18355365

Što je to Opus Dei?

Opus Dei – Djelo Božje – jest osobna prelatura Katoličke Crkve. Potpun naziv glasi: Prelatura svetoga Križa i Opus Dei. Zadaća i cilj Opusa Dei sastoje se u tome da se ljudima svih društvenih slojeva i u svim životnim uvjetima ponovno ukaže na univerzalni poziv kršćanina na svetost, a time i na apostolat. Popriše na kojem se nastoji ostvariti taj poziv jest obični i redovni svakodnevni rad.

Opus Dei udjeljuje svojim pripadnicima duhovni odgoj i duhovnu pomoć, koji su njima potrebni da bi svakodnevinu – neovisno o tome na koji se način ona u pojedinom slučaju oblikuje – u osobnoj slobodi i u odgovornosti živjeli onako kako bi trebao živjeti kršćanin koji svoju vjeru uzima ozbiljno.

Osnivač i povijest

Mladi španjolski svećenik Josemaría Escrivá de Balaguer osnovao je 2. listopada 1928. Opus Dei, a šesnaest mjeseci kasnije, 14. veljače 1930., ženski odsjek. Opus Dei prvih je godina, također kasnije, rastao zaslugom osobnog apostolata koji je vršio osnivač: on je oko sebe skupljao prijatelje koji su se dali zanijeti njegovom dragom skribi za ljude oko sebe. Iako je »Djelo«, kako se ono obično skraćeno naziva, najprije pustilo korjenje u studentskom krugu i u radničkim četvrtima u Madridu, ipak se ono uskoro razvilo i u ostalim područjima društva, odnosno u ostalim gradovima u zemlji. Već 1935. Osnivač je planirao da apostolski rad proširi na Francusku. Ipak su Španjolski građanski rat i zatim 2. svjetski rat za neko vrijeme onemogučili tu namjeru. G. 1940. Djelo je započelo sa svojom djelatnošću u Portugalu. Uskoro nakon završetka rata započeo je njegov rad u Engleskoj, Italiji, Francuskoj, Irskoj, SAD i u Meksiku.

Mons. Escrivá u Buenos Airesu (Argentina) 1974.

Josemaría Escrivá de Balaguer preselio se 1946. u Rim, gdje je postavio središnje sjedište za Opus Dei. Od 1950. nastavljeno je kontinuirano proširivanje Djela. Nastali su centri u Njemačkoj, Nizozemskoj, Argentiniji, Kanadi, Venezuela i u ostalim zapadnoeuropskim i američkim zemljama; slijedio je Japan, Filipini, Nigerija, Australija, Kenija, Zair, Obala Bjelokosti, Hongkong, Švedska. Opus Dei brojio je 1983. više od 73.000 pripadnika iz 87 zemalja.

Osnivač je umro 26. lipnja 1975. u Rimu. Već za vrijeme svoga života bio je na glasu svetosti, a već 12. svibnja 1981. u Rimu je otvoren njegov proces beatifikacije: 69 kardinala i tisuću i tristo biskupa za otvorene su napisali Papi molbe. Za prvog nasljednika osnivača izabran je 15. rujna 1975. mons. Alvaro del Portillo, kojeg je četrdeset godina Escrivá imao uza se kao najbližeg vjernog suradnika, deset-

Papa Ivan Pavao II. i mons. Alvaro del Portillo 1983.

Ijećima i kao generalnog tajnika Djela. Do 28. studenoga 1982. on je vodio Djelo kao generalni predsjednik, a od tada kao od pape imenovani prelat novoustanovljene osobne prelature.

Opus Dei jest, kao što odgovara njegovu apostolskom poslanju, univerzalan pothvat. Šest godina nakon osnutka, 1934., napisao je Jesemará Escrivá: »Kako je važno naglasiti to da mi nismo nikakva vremenita pojava u povijesti Crkve i kršćanstva. Djelo nije nastalo da bi priteklo u pomoć u nekoj

specijalnoj situaciji jedne određene zemlje ili u nekom određenom vremenskom razdoblju. Isus što više želi da njegovo Djelo od prvoga trenutka bude u biti univerzalno i katoličko.«

Opus Dei od svoga je početka uživao potporu i dobrohotnost crkvene hijerarhije. Počevši od 1943. dobivao je postupno sve potrebne aprobacije sa strane Svetе Stolice, a 1982. konačno je od Ivana Pavla II. uspostavljen kao osobna prelatura, koja je donijela odgovarajući crkvenopravni oblik, za kojim je težio osnivač.

U ispravi o uspostavbi Prelature, u apostolskoj konstituciji »Ut sit«, kaže papa Ivan Pavao II.: »U velikoj nadi obraća Crkva svoju materinsku brigu i pozornost prema Opusu Dei, koji je osnovao služa Božji Josemaría Escrivá de Balaguer prema božanskom nadahnuću 2. listopada 1928. u Madridu, da bi postao snažno i djelotvorno sredstvo njezine spasonosne zadaće za život svijeta.«

Crkveni pravni oblik

Opus Dei jest osobna prelatura internacionalne proširenosti s centralnim sjedištem u Rimu; ona se sastoji od prelata, vlastitoga klera – više od tisuću svećenika – i laika, koji na temelju božanskog poziva dragovoljno stupaju u prelaturu. Oni moraju imati najmanje 18 godina da bi onda stjecali pripadništvo uvijek u trajanju od jedne godine. Konačno pripadništvo mogu dobiti samo nakon navršene 23. godine. Kler, koji je inkardiniran u prelaturu, dolazi od laika koji pripadaju Opusu Dei. Ti se laici posvećuju ispunjavanju već opisanih ciljeva prelature na temelju nekih zamašnih i za njihov kršćanski život važnih obveza, koje imaju karakter dragovoljno sklopljene ugovorne veze – koja ipak ni na koji način ne mijenja njihovo mjesto kao redovitih

kršćanskih vjernika laika unutar Crkve. O tome stoji u izjavi Kongregacije za biskupe od 23. kolovoza 1982. među ostalim ovo: »Laici koji pripadaju prelaturi ne postižu nijedan novi osobni teološki i crkvenopravni položaj, oni ostaju redoviti vjernici i i kao takvi ponašaju se u svoj svojoj djelatnosti, naročito u svojem apostolatu.«

Pripadnici Opusa Dei razvijaju dakle svoju apostolsku djelatnost u okviru svoga redovitog rada i unutar svoje specifične, to jest uvijek laičalne, životne situacije. Budući da oni u svim staleškim, društvenim, političkim i privrednim djelatnostima posjeduju iste uvjete i slobodu kao i svi drugi građani njihove zemlje, to znači da rade uvijek na vlastitu odgovornost. Oni ne postupaju kao »opuno-moćeni« ili kao »primatelji naloga« Prelature, a ni Prelatura se ne poistovjećuje s aktivnostima svojih pojedinih vjernika, niti se ona može s tim poistovjetiti.

Laici Opusa Dei podređeni su jurisdikciji prelata u svemu što se odnosi na ispunjavanje asketskih, apostolskih i odgojnih obveza, koje su oni pri ulasku u Prelaturu dragovoljno uzeli na sebe. U svemu što predviđa aktualno crkveno pravo za cijelokupnost katoličkih vjernika, ostaju pod jurisdikcijom dijecezanskoga biskupa.

Prelatura Opus Dei jest pastoralna cjelina: organska i nedjeljiva. Ona ostvaruje svoj božanski zadatak u službi cijele Crkve putem svoga muškog i ženskog odsjeka, a oba su podređena prelatu. Po njemu je zajamčeno potpuno jedinstvo spiritualnosti i jurisdikcije među obama odsjecima.

Nedjeljivo s Prelaturom povezano je »Svećeničko društvo svetoga Križa«; prelat Opusa Dei istodobno je i njegov generalni predsjednik. To društvo omogućuje i svjetovnim klericima koji su inkardinirani u dijeceze a žele svoju svećeničku službu obavljati po duhu, askezi i spiritualnosti Opusa Dei da se

pridruže Djelu. Time se ni na koji način ne mijenja njihova ovisnost o vlastitom dijecezanskom biskupu: on ostaje njihov jedini crkveni prepostavljeni.

Opus Dei još se oslanja i na svoje suradnike, koji ne pripadaju Prelaturi, ali sudjeluju u njezinu poslaniu molitvom, radom i doprinosom. Nisu svi suradnici katolici, a neki nisu ni kršćani.

Pripadnici

Raznoliko ostvarivanje jednog i istog poziva

Vjernici koji pripadaju Prelaturi nadahnuti su željom da slijede spiritualnost koja je svojestvena Djelu, da bi tako usred sekularnoga društva vodili konzekventni kršćanski život, pa da tako u nasljedovanju Krista postignu posvećivanje za sebe i za ljude koji su u njihovoј okolini. Oni su se priključili u Opus Dei jer se žele predati Bogu i po jednom svjesno počinjenom vezivanju žele nastojati gledе što potpunijeg ispunjavanja svojih zadataka u obitelji, društvu, zanimanju, a što ne znači ništa drugo već nastojati oko konkretnog napretka u svakodnevnom kršćanskom životu.

»Od 1928.«, ovako se izražava osnivač Opusa Dei, »govorim da svi zemaljski putovi mogu biti Božji putovi i da svetost nije privilegij nekolicine odabranih. Središnja jezgra specifične spiritualnosti Opusa Dei jest posvećivanje svakodnevnoga rada. Trebala bi nestati predrasuda po kojoj bi se obični vjernici ograničili samo na to da pomažu kler u crkvenim zadatcima. Treba podsjetiti na to da ljudi moraju biti slobodni i osjećati se slobodnima, da bi postigli svoj nadnaravni cilj – u onoj slobodi koju je za nas stekao Krist« (*Razgovori s mons. Escrivom de Balaguerom, Köln 1981.*)

Pripadnici Opusa Dei obvezuju se – bilo svećenicima ili laicima, u braku ili bez njega – da prema svome osobnom stanju žive odgovarajuće kršćanske kreposti i da osim toga individualne uvjete života naprave plodnjima za apostolat. Mnogostrukost osobnih odnosa i situacija određuje i različit intenzitet sudjelovanja u apostolskim pothvatima. Najveći dio pripadnika Prelature oženjen je ili udan. Oni pripadaju djelu kao supernumerariji. Ostali, numerariji i pri-druženi, koji su izabrali stanje bez braka, stavljaju se, ukoliko je to potrebno, na poseban način na raspolažanje Prelaturi; oni su u stanju više vremena posvetiti odgoju ostalih pripadnika te apostolskim djelatnostima Djela.

Vjernici koji pripadaju prelatu Opus Dei razlikuju se međusobno onoliko koliko i oni svakoga drugog sekularnoga saveza s vlastitom jurisdikcijom, kao što bi bilo i u slučaju jedne dijeceze: u njoj ima muških i ženskih, mlađih i starih, bezbračnika i bračnika. Oni imaju raznolika zanimanja, zauzimaju različite socijalne pozicije. Tu ima liječnika, inženjera i odvjetnika isto kao i poljodjelaca, radnika, rudara, činovnika. »Tko želi biti pripadnik Opusa Dei«, pisao je Escrivá 1954., mora samo čvrsto odlučiti da odgovori božanskom pozivu, koji ga poziva da traži puninu kršćanske biti unutar svojih osobnih životnih i radnih uvjeta prema duhu Opusa Dei. Upravo zbog toga pripadaju Djelu muškarci i žene najrazličitijih položaja. Bog je u stvari onaj koji daje poziv (...) kod Boga ne igra ulogu ugled osobe« (Pismo, Rim, 31.V.1954.).

Opus Dei dakle nije i ne može nikada postati stvar jedne zatvorene grupe ili »elite«; jer njegova poruka, čija je osnova posvećivanje rada usred svijeta i svakodnevice, obraća se svakome tko ozbiljno ide za moralno dopuštenom djelatnošću. To je razlog zašto u apostolskom radu Djela ne može biti nikakva izravnog ni neizravnog diskriminiranja i

zašto, jednostavno zbog jasnoće svoga poslanja, ono stoji otvoreno ljudima sa svih »katova društva« i želi sudjelovanje svih njih.

Priklučivanje i vezivanje

Priklučivanje Opusu Dei događa se obostranim postojanim ugovornim vezivanjem između Prelature i vjernika koji prema slobodnoj odluci želi biti primljen. Prelatura se obvezuje svojim vjernicima udijeliti postojan religiozni, duhovni, asketski i apostolski odgoj i njih osobno duševno zbrinuti spomoću klera Prelature. Vjernici izjavljuju svoju spremnost da će slijediti zatjeve askeze, apostolata i odgoja, koji su ukorijenjeni u posebnom pravu Prelature.

U asketski život pripadnika pripada jasno zacrtan, iako istodobno elastičan, dnevni plan, koji među ostalim sadrži i svetu misu, razmatranje, duhovnu lektiru i krunicu; tu je i iskreno nastojanje da se prakticiraju sve ljudske i kršćanske kreposti u svakodnevici redovitoga građanskog života.

Ta riješenost da se na čvrstim temeljima crkvene nauke prima duhovni odgoj uključuje i spremnost svakoga pripadnika da za to upotrebi sredstva koja Prelatura predviđa i nudi.

Svi kršćani imaju pravo i dužnost djelovati apostolski, to znači: pomagati širiti Kristovo kraljevstvo na zemlji. Od pripadnika Opusa Dei očekuje se da ostvare taj temeljni kršćanski stav u svom svakodnevnom radu i ponašanju.

Različitost osobnih uvjeta života

Ne postoji nikakav posebni zajednički »stil života« među pripadnicima Opusa Dei; kao i svi drugi ljudi, i oni imaju svoje prebivalište ondje gdje im prema osobnoj odluci najbolje odgovara: kod svojih,

u blizini radnoga mjesta ili gdje im se god čini kao najbolje zbog obiteljskih ili staleških razloga. Samo relativno mali broj pripadnika Djela žive zajedno: to je slučaj s numerarijima ako to zahtijeva briga za odgojne zadatke i apostolske inicijative. Za oženjene i udane pripadnike obitelj je, naravno, njihov vlastiti dom. Ta različitost važi sasvim razmijerno i u pogledu na ostala područja takozvanoga »socijalnog ponašanja«: oni stanuju, jedu, oblače se, rade i združuju se kao i njihovi sugrađani. Opus Dei ne propisuje nikakve vanjske životne navike. Njegovi pripadnici ne nose nikakve značke, a ne mogu se raspoznati ni po ikakvim drugim »osobitostima«. Razlog tomu treba predočiti sljedećim razmišljanjem: životni cilj Opusa Dei sastoji se bitno u tome da njegovi pripadnici i svi ljudi koji dolaze s Djelom u kontakt, nauče otkrivati što Bog očekuje od svakog pojedinačno i da dobiju snagu da odredeni zahtjev Isusa Krista ispune prema svojoj specifičnoj životnoj situaciji, koju ni s kim ne mogu razmijeniti. U bitna obilježja Opusa Dei pripada stoga visoko poštovanje pojedine osobe, koju treba ojačati i obogatiti, te prema duhu Djela sačuvati njezino predanje Kristu.

Sloboda u zanimanju

Pripadnici Opusa Dei redoviti su građani veoma različitih zanimanja. Mnogi od njih priključili su se Opusu Dei pošto su već bili usred svoga radnoga života, a sasvim je jasno da oni te svoje djelatnosti, s kojima su srasli i koje njih obilježavaju, vrše i dalje. Mladi ljudi koji se priključuju Djelu odlučuju kasnije o svojem daljenjem životu, o svojim ciljevima u radu i zanimanju u istoj slobodi kao i onda kad ne bi bili u kontaktu s Djelom. Od strane Prelature ne dobivaju pripadnici u staleškim pitanjima ni upute ni pomoć. U staleškim pitanjima

odgovorni su svom prepostavljenom, nalogodavcu ili partneru, ali nikad Opusu Dei. Između Prelature i staleške ili privredne djelatnosti njezinih pripadnika ne može dakle nikad doći do pripajanja ili presijecanja.

I na političkom području vrše vjernici Prelature Opus Dei bez ikakva ograničenja svoja osobna slobodna prava. Stoga pripada široki pluralitet mišljenja među obilježja duha Opusa Dei. Već dvije godine nakon osnivanja napisao je Escrivá de Balaguer: »Za Djelo nije nikakav problem to što mi imamo različita mišljenja. Baš nasuprot tome, ovdje se vidi dobri duh čistoga zajedničkog života i poštovanje legitimne slobode svakoga pojedinca, jer gdje je duh Gospodnji, ondje je sloboda (2 Kor 3, 17)« (Pismo, Madrid, 24.III.1930.).

Apostolat

Najvažniji apostolat Opusa Dei sastoji se u tome da svaki pojedini pripadnik svaki dan ponovno odluči da primjerom svoje kršćanski življene svakodnevice, riječju i ižarivanjem širi Kristovu nauku. Ovaj sasvim osobni, baš upravo »intimni«, apostolat izmiče se svakom kazuističkom opisivanju. Tko bi želio ili mogao opisivati taj tisućustruko raznoliki život desetaka tisuća ljudi po svemu svijetu? Nijedan od njih, pošto se priključio Opusu Dei, nije započeo neki »drugi život«. Ono što čini bitnu promjenu u njihovu životu i što njihovoj svakodnevici daje novi smisao i novu dubinu jest obveza da svaku prigodu svoje individualne i socijalne egzistencije pretvore u susret s Bogom, s Isusom Kristom, u služenju drugom, u dio sudjelovanja u apostolskom poslanju Crkve.

Svi poticaji prema osobnom i samoodgovornom djelovanju i ponašanju, sve individualne sposobnosti

i odlike ostaju sačuvane i djelotvorne u takvu načinu apostolata koji karakterizira Opus Dei. Prelatura ne daje »specijalizaciju« nijednom od svojih pripadnika da bi on postao sposoban za ovo ili ono posebno apostolsko područje; svoju najvažniju nakanu vidi ona upravo u tome da potakne svoje vjernike da se oni sasvim osobno i svom snagom i hrabrošću, svom radošću apostolski zalažu u zanimanju i u obitelji i u društvu.

U Opusu Dei ide se za tim da se svaki pripadnik na svoj svojstveni način u mišljenju, postupanju i govoru trudi da ljude u svojoj okolini dovede bliže k Bogu. Ne postoji nikakvo jedinstveno »ravnjanje« pripadnika prema određenim društvenim područjima. Svaki pojedini teži za tim da za ljude svoje okoline postane »živo svjedočanstvo« kršćanske biti; radnik u svojoj tvornici, intelektualac po svojim izdanjima ili znanstvenim radovima, sportaš na polju svoga sportskoga rada, domaćica u svojoj obitelji. Stoga je osnivač označio apostolsko djelovanje pripadnika Opusa Dei uvijek kao »more bez obale«, kao »veliku kršćansku katehezu«.

Papa se Ivan Pavao II. za vrijeme sv. mise 19. kolovoza 1979. u Castel Gandolfu sljedećim riječima obratio skupini profesora i studenata koji su pripadali Opusu Dei: »Vaše Djelo ima za cilj posvećivanje života usred svijeta, na radnom mjestu, u zanimanju. Kod vas se radi o tome da živate Evandelje u svijetu. Vi živite zaista stopljeni s njim, ali u namjeri da po svojoj osobnoj ljubavi prema Kristu ovaj svijet promijenite i spasite. Kako je velik taj vaš ideal! On je od početka predujmio teologiju laika, koja je kasnije za vrijeme Koncila i nakon Koncila obilježila Crkvu« (*L' osservatore romano*, 20./21.VIII.1979.).

U zadatke prelature Opus Dei pripada i preuzimanje odgovornosti za duhovno i religiozno zbrinjavanje određenih inicijativa i ustanova na području odgoja, obrazovanja, socijalne pomoći itd. Ipak i tada ti

poduhvati nastaju po osobnom apostolatu pojedinih pripadnika Djela i njihovo suradnji s mnogim ljudima koji ne pripadaju Prelaturi ili koji nisu ni katolici.

Centar za socijalna zvanja Dreistetten, Austrija

Ponekad su takvim apostolskim aktivnostima potrebne odgovarajuće kuće i građevine. Njihov vlasnik nije prelatura Opus Dei, već obično skupina osoba – pripadnici Djela i ostali, katolici i nekatolici –, koji su se udružili jer žele društvu staviti na raspolaganje ustanove od opće koristi, kao izgradnju za obrtnike i stručnjake, domaćinske i poljoprivredne škole, stanice liječničke pomoći, osnovne škole, gimnazije, sveučilišta, klubove mladeži, stu-

dentske domove, akademije za postdiplomske studije. Kod svih njih ne radi se ni izravno ni neizravno o crkvenim institucijama; oni se osnivaju i vode, kao što je već spomenuto, na odgovornost privatnih ljudi, koji rade u svom zanimanju i koriste svoje pravo kao građani države. Osnivanje i održavanje tih pothvata dogada se po važećem državnom pravu bez korištenja bilo kakvim iznimnim pravilima; one važe isto kao i ostale slične inicijative drugih privatnih osoba, zaklada ili saveza.

Spiritualnost

Bogatstvo i spiritualna punoća duha Opusa Dei već su u Crkvi ostavili jasne tragove. Izričito ili implicitno njegove su izjave – naprimjer o općem pozivu na svetost, mogućnosti posvećivanja unutar svakodnevice upravo po njoj, o nužnom jedinstvu kršćanskog života – naše odjeka u crkvenom učiteljstvu i u radovima brojnih katoličkih teologa i autora. Bez prisvajanja cjelovitosti može se reći da je spiritualnost Opusa Dei karakterizirana sljedećim aspektima: uvjerenje da se rad može posvećivati i da se po radu može postati svet; težnja za kontemplativnim životom usred svijeta; svijest o činjenici da se temelj svega duhovnog života sastoji u Božjem sinovstvu; sveta misa kao središte unutarnjeg života; ljubav prema osobnoj slobodi i odgovornosti; ophodenje sa svim ljudima u potpunom razumijevanju.

Teznja za svetošću usred svijeta

Glavno obilježje duha Opusa Dei, a upravo i uvjet za shvaćanje svih ostalih aspekata, jest uvid da obični kršćanin, dakle onaj koji živi usred svijeta, ima poziv da postane svet i da bude Kristov apostol; i to ne da se pritom povuče iz svijeta, već upravo da

u zanimanju, obitelji i društvu otkrije stožer svoga poziva. »Osnovno obilježje Opusa Dei jest da nitko ne bude odstranjen s mjesta gdje se nalazi – *unusquisque in qua vocatione vocatus est, in ea permaneat* (1 Kor 7,20) –, već da svatko što je moguće bolje ispunja zadatke i obveze svoga staleža, svoga konkretnoga naloga u Crkvi i u društvu« (Razgovori, br. 16).

Pripadnici Opusa Dei ne odvajaju se od svijeta pa da bi se onda ponovno vratili i tamo djelovali kao radnici, liječnici, službenici ili bilo tko drugi. Oni nisu ništa drugo nego upravo radnici, liječnici, službenici sa svim idealima i sasvim specifičnim mentalitetom svoga zanimanja. Oni su svakako na nov način otkrili svoje zanimanje i odnos s kolegama, naime u tom su otkrili put k Bogu. Radi se o tome da oni postanu dublji u svom unutarnjem životu, koji je započeo krštenjem, i da postanu potpuno svjesni stvarnosti milosnog života koji dariva Bog, a ne da svojoj kršćanskoj biti pridodaju nešto umjetno. »Opus Dei najbolje se može shvatiti ako se predoči život prvih kršćana. Oni su živjeli svoj kršćanski poziv u neograničenom predanju; oni su ozbiljno tražili onu savršenost na koju su pozvani krštenjem, koje je jednostavna i plemenita činjenica« (Razgovori, br. 24).

Posvećivati obični rad

Daljnje bitno svojstvo spiritualnosti Opusa Dei jest pogled na redoviti profesionalni rad kao na posvećujuću stvarnost, koja se na isti način može posvećivati. Navedimo ovdje dva mjesta iz spisa mons. Escrivé de Balaegura o toj temi:

»Dok kršćane podsjećamo na one divne riječi iz Knjige Postanka da je Bog stvorio čovjeka da radi, onda nam je pritom prije svega pred očima Kristov primjer, jer On je gotovo cijeli svoj život na zemlji

proveo radeći kao obrtnik u jednom malom mjestu. Mi volimo rad, jer Krist ga je izabrao kao svoj način života, potvrdio ga je i posvećivao. Mi ne gledamo u radu, u dobrom stvarajućem nastojanju ljudi, samo jednu od najvećih ljudskih vrijednosti, nezamjenjivo sredstvo za napredak društva i za pravedniji poredak u međuljudskim odnosima; mi u njemu istodobno vidimo i znak Božje ljubavi prema stvorenjima i znak naše ljubavi prema ljudima i prema Bogu: tako je on sredstvo za osobno usavršavanje i put prema svetosti« (Razgovori, br. 10).

Oni koji bi smatrali da se naš nadnaravni život razvija izvan rada, sasvim bi krivo shvatili naš poziv; upravo je rad za nas specifično sredstvo svetosti. Našem kontemplativnom unutarnjem životu, posred ulice, potreban je upravo rad svakoga pojedinca za njegovu hranu. Nema nikakva razdvajanja između našega unutarnjeg života i našega apostolskoga rada: oni su jedno te isto. Vanjska djelatnost ne prekida našu molitvu, kao što ni udarac srca ne ometa našu pozornost koju ulažemo u naš posao« (Pismo, Rim, 15.X.1948; usp. i: Razgovori, br. 20, 114, 116).

Nešto prije nego je izabran za papu, pisao je kardinal Albino Luciani jedan članak o osnivaču Opusa Dei i o njegovoj nauci. Tu stoji: »Oslanjajući se na Evandjele, Escrivá de Balaguer često je govorio: Krist ne želi samo ponešto dobrote, već dobrotu u najvećoj mjeri. On hoće isto da mi to ne postižemo putem izvanrednih akcija, već putem običnih. (...) Također i sveti Franjo Saleški jest pobornik svetosti za sve, ali on naučava ipak samo ›spiritualnost laika‹, dok Escrivá hoće jednu ›laikalnu spiritualnost‹. Tako preporuča Franjo Saleški laicima gotovo uvijek ista sredstva koja prakticiraju redovnici, iako i prilagođena na odgovarajući način. Escrivá je radikalniji: on govorи u dobru smislu upravo o ›materijaliziranju posvećivanja. Za njega je sam materijalni rad taj koji se mora pretvoriti u molitvu i u svetost‹ (Il Gazzettino, Venecija, 25.VI.1978.).

Duh slobode

U spiritualnosti Opusa Dei počiva ljubav prema slobodi na onom laikalmu mentalitetu koji daje pečat Prelaturi i vodi k tomu da se drugačija mišljenja ne samo respektiraju, već da se potvrđuju i da ih treba ljubiti kao nešto što je svojstveno ljudima. Ona se, konačno, temelji na samoj kršćanskoj vjeri, jer kršćanstvo je u biti religija slobode. Osnivač Opusa Dei to je ovako opisao: »Bog hoće da mu služimo u slobodi. (...) Nikada sila. Ja primjenu sile ne shvaćam i čini mi se da ona niti je podesna da se nekoga uvjeri ni da se pobijedi: čovjek koji vjeruje uvijek pobjeđuje. Protiv zablude ide se molitvom, milošću Božjom, vedre glave, dok se stvar proučava i objašnjava drugima, sve u ljubavi. Ako bi netko pokušao zlostavljati onoga koji je u zabludi, onda budite uvjereni da bih ja osjetio unutarnji poriv da se stavim na njegovu stranu, pa da bih tako iz ljubavi prema Bogu s njim podijelio njegovu sudbinu« (Pismo, Rim, 31.V.1954.).

Ta ljubav prema slobodi obilježava sve apostolske inicijative koje podupiru pripadnici Opusa Dei i koje su otvorene za sve ljude bez ikakve diskriminacije, bez obzira na rasu i na društveni položaj.

Život molitve i jedinstva s Bogom

Ovo su dakle bitne crte spiritualnosti Opusa Dei: težnja za svetošću usred svijeta putem posvećivanja zanimanja i osobnih staleških dužnosti, nadnaravni pogled na zemaljske stvarnosti i iskrena ljubav prema slobodi svih ljudi. Njih uzdržava stalni ophod s Bogom u molitvi i u euharistiji. To je razlog zašto mons. Escrivá de Balaguer naziva duh Božjega sinovstva temeljem spiritualnosti Opusa Dei i istodobno ukazuje uvijek na potrebu da sveta misa

treba postati središte i korijen svega kršćanskoga života.

Molitva je ophodenje s Bogom; u spiritualnosti Opusa Dei pretvara se u molitvu sve što ima ljudsku vrijednost, rad i ophodenje s drugima. »Kršćanski život treba da je život stalne molitve, zalaganje od jutra pa do mraka i od mraka do jutra da se očuva prisutnost Gospodinova. Kršćanin nije nikada samac, jer on živi u stalnom ophodenju s Bogom, koji se nalazi uz nas i na nebesima« (J. Escrivá de Balaguer, *Susret s Kristom*, br. 116). »Vjerujte mi: kada kršćanin i najsitniju svakodnevnu stvar obavi s ljubavlju, onda se ta sitnica ispuní veličinom Božjom. To je razlog zašto ja uvijek i uvijek ponavljam da se kršćanski poziv sastoji u tome da se iz svakodnevne proze načini epsko pjesništvo. Nebo i zemlja izgleda kao da se spajaju na obzoru; ali ne, u vašim je srcima to gdje se oni spajaju ako sveto živate svoju svakodnevnicu« (Razgovori, br. 116).

Na jedno pitanje o budućem razvijanju Opusa Dei odgovorio je mons. Alvaro del Portillo: »Što se tiče budućnosti, ponavljam da se ono istinsko sastoji u tome da se očuva vjernost prema osnivačkom duhu Opusa Dei: živa težnja za apostolatom, pobožnost i revnost u ophodenju s Bogom i s Majkom Božjom, velikodušno, požrtvovno osobno predanje u služenju drugima« (ABC, Madrid, 29.XI.82.).

Na kraju treba još napomenuti da su otvorena dva procesa beatifikacije i za dva pripadnika Opusa Dei: za argentinskog inženjera Izidora Zorzana (1902. – 1943.) i za mladu Katalonku Montserrat Grases (1941. – 1959.).

Osnivačeva djela

Tko želi bolje upoznati duh Opusa Dei, može na različitim jezicima čitati osnivačeva djela.

Godine 1934. izdao je on svoju prvu knjigu **Duhovna razmatranja** (*Consideraciones espirituales*). Ona su napisna u obliku kratkih tema o duhovnom životu, a nisu upravljeni samo pripadnicima Opusa Dei, već svim kršćanima, da bi im bila kao pomoć u njihovu ophođenju s Bogom i s bližnjim. G. 1939. ta je knjiga izašla u proširenom novom izdanju pod naslovom **Put** (hrvatsko izdanje: Biskupski ordinarijat Đakovo, 1975. i 1980.) (*Camino*), a kao takva je našla milijunsko proširivanje po svijetu. I ostala su djela prevedena na brojne jezike i izašla su u visokim nakladama. Tako na primjer **Gospina krunica** (hrvatsko izdanaje: Crkva u svijetu, Split 1986) (*Santo rosario*, 1934.) ili **Razgovori s mons. Escrivom de Balaguerom** (*Conversaciones con Mons. Escrivá de Balaguer*, 1969.) Jedan dio njegove vjerske nauke publiciran je u obliku homilija, duhovnih razmatranja o ašketskim, liturgijskim, teološkim temama. U tim homilijama spajaju se spiritualna dubina i literarna kvaliteta s velikom neposrednošću i svježinom. Tako se tu jedinstvo evandeske pouke i njezine svakodnevne sljedbe prepoznaje i ostvaruje kao jedinstvo života koje je predano kršćanima. Prvi je izašao svezak **Susret s Kristom** (hrvatsko izdanje u pripravi) (*Es Cristo que pasa*, 1973.), koji je ubrzo preveden na više jezika. Poslije smrti Osnivača po njegovu je dopuštenju izašao drugi dio homilija, **Prijatelji Božji** (hrvatsko izdanje u pripravi) (*Amigos de Dios*, 1977.). G. 1981. slijedio je **Križni put** (hrvatsko izdanje u pripravi) (*Via Crucis*.) bogat snažnim pobudama koje Muku Isusa Krista dovode u neposredni doticaj s čitateljevom osobom.

Bibliografija

Knjige

- S. Bernal, *Mons. Josemaría Escrivá de Balaguer – Apuntes sobre la vida del fundador del Opus Dei*, Scriptor, Madrid.
- P. Berglar, *Opus Dei – Leben un Werk des Gründers Josemaría Escrivá*, Salzburg 1984
- A. Vazquez de Prada, *El Fundador del Opus Dei – Mons. Josemaría Escrivá de Balaguer (1902. – 1975.)*, Madrid 1983
- J. L. Illanes, *La satisificación del trabajo*, Madrid 1980
- Više autora, *Josemaría Escrivá de Balaguer y el Opus Dei*, Pamplona 1982
- F. Gondrand, *Au pas de dieu – Josemaría Escrivá de Balaguer, fondateur de l'Opus Dei*, Pariz 1982
- J. J. Thiery, *Opus Dei – A Close-up*, New York 1975
- Više autora, *Opus Dei: Für un Wider*, Osnabrück 1967
- Dominique le Tourneau, *L'Opus Dei*, Presses universitaires de France, 1984
- A. Livi i dr., *Uno stile cristiano di vita*, Milano 1972
- J. B. Torelló, *Die Welt erneuern – Zur Spiritualität der Laien*, Köln 1974
- Članci
- Mons. A. del Portillo, *Mons. Escrivá de Balaguer, testigo del amor a la Iglesia*, Palabra, Madrid 1976
- Mons. A. del Portillo, *Interview*, Deutsche Tagespost, Würzburg 1978
- Kardinal A. Luciani, *Gott in der täglichen Arbeit suchen*, Deutsche Tagespost, Würzburg 1978
- Kardinal S. Baggio, *Das Opus Dei – eine Wende in der Geschichte der Laienspiritualität*, Deutsche Tagespost, 1975.
- Kardinal S. Pignedoli, *Msgr. Escrivá de Balaguer – ein Leben für die Kirche*, Themen aktuell, Solingen 1976
- Kardinal F. König, *Die Materialisierung des christlichen Lebens*, Anzeiger für die katholische Geistlichkeit, Freiburg 1975
- G. Thibon, *La sainteté*, Le Figaro, Pariz 1976
- Msgr. W. G. Wheeler, *Christianising the civilisation of our times*, Scottish Catholic Observer, 1982.
- W. H. Stetson, *Opus Dei: The first personal Prelature*, Homiletic and Pastoral Review, 1983.
- R. Schunck, *Säkulare Spiritualität des Opus Dei*, Münchener theologische Zeitschrift, Aschaffenburg 1984